

nt

naš tednik

LETO XXXX. Številka 49 Cena 8,— šil. (1000 din)

petek, 9. decembra 1988

Poština plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštini urad 9020 Celovec

Ta teden v
Našem tedniku

Naš gost:
Aleksander
Langer

(stran 5)

Reportaža o
karavanškem
predoru

(stran 8/9)

Literarno
branje
Alpe-Jadran

(stran 10/11)

Končno je tako daleč. Skupina „4J“ bo to soboto v Globasnici predstavila svojo novo kaseto in svoj novi program. O skupini je bilo v zadnjem času toliko govora, da so gotovo že vsi zelo radovedni, kaj bo mlada skupina prinesla novega na koroški glasbeni oder.

Zdaj je prišla tudi zastopnica koroške ZAL v parlament!

Holda Harrich bo nasledila državnozbornskega poslanca Herberta Fuxa v parlamentu. Holda Harrich je bila glavna kandidatinja ZAL na Koroškem in bo zdaj zastopala skupaj s Karlom Smolletom v ZAL koroške interese v parlamentu. Ker je Harrichova zdaj v parlamentu, prav gotovo ne bo kandidirala na Koroškem na prvem mestu.

Na Koroškem pa bo Harrichova v volilnem boju skušala predvsem nagovoriti volilce iz kroga VGÖ, saj ona prihaja iz tega gibanja. Koalicija ZAL/KEL pa med tem pripravlja volilni program, decembra bodo po vsej Koroški krajevni sestanki. Prvi krajevni sestanek KEL bo to nedeljo v Rožeku.

V gibanje se je vključila zdaj tudi skupina „Das andere Kärnten“, ki je prvotno hotela sama kandidirati.

Tajnik KEL Miha Zablatnik je dejal, da bo KEL na vsak način skušala tudi nagovoriti Zvezo slovenskih organizacij, da bi ta podprla samostojno politično gibanje. Na splošno pa je Zablatnik apeliral na vse, ki so za samostojno politično gibanje, da podprejo ZAL/KEL in sodelujejo na krajevnih sestankih, kjer se bodo izvolili delegati za deželno zborovanje (začetek januarja).

Tajnik KEL je prepričan, da tudi na Koroškem obstajajo realne možnosti pridobiti osnovni mandat. Ta možnost je največja v okraju Celovec-dežela oz. me-

Naš državnozbornski poslanec Karel Smolle je v parlamentu dobil pomoč za Koroško. Holda Harrich bo nasledila Herberta Fuxa.

sto, kjer približno 8000 glasov zadostuje za osnovni mandat. Po zadnjih škandalih bo gotovo še več nezadovoljnih volilcev, tako Zablatnik, ZAL/KEL pa bo skušala ravno tem ljudem nuditi pravo alternativo in se bo volilcem na Koroškem ponudila kot edina demokratična opozicija.

**Aretirali generalnega
konzula SFRJ v Chicagu**

**Konzulat SFRJ
v Sydneyju zaprt**

Ameriška policija je prijela 2. decembra generalnega konzula SFRJ Bahrudina Bijediča z obtožbo, da je sodeloval v ilegalnem prenosu denarja od mamil, ki ga nadzoruje mafija. Ameriške oblasti trdijo, da je v afero vpletena tudi Ljubljanska banka. 2. decembra pa je avstralska vlada zaprla v Sydneyju jugoslovanski konzulat, ker je delavec varnostne službe konzulata 27. novembra s strelnim orožjem ranil 16-letnega proustaškega emigranta, ki je s skupino vdrl na dvorišče konzulata.

Komentar

Na uradih so pripravljeni —
pripravljenost manjka nam!

Območje, kjer je slovenščina priznana kot dodatni uradni jezik, je po zakonu o narodnih skupnostih z dne 7. julija 1976 hudo zoženo. Le v 13, od 35, dvojezičnih občinah ima slovenska narodna skupnost možnost se posluževati svoje materinščine. Vprašanje pa je, ali se je res tudi poslužujemo?

Odgovor vsekakor ni zadovoljiv. Slovenci se zelo malo poslužujemo našega jezika na uradih, kjer so oz. naj bi bili pripravljeni na slovensko govoreče stranke in vloge v slovenščini. Na razpolago so tudi formularji v slovenščini — toda kdo se jih res že poslužuje?

Trenutno se naši politiki pogajajo za slovensko trgovsko akademijo, dvojezične otroške vrtce in slovenske televizijske oddaje. Te upravičene zahteve so za slovensko narodno skupnost velikega pomena. Predpogoj pa je seveda, da se bomo naših pravic potem tudi posluževali. Nobeno jamranje ne pomaga, da nam Slovincem tako slabo gre tukaj na Koroškem, ko pa se dejansko niti tistih pravic trenutno ne poslužujemo, ki jih imamo zakonsko zagotovljene.

Menda je kriva velika neinformiranost, da je zelo malo slovenskih vlog in postopkov pri sodiščih in upravnih organih. Toda v zadnjem času smo že tolikokrat opozarjali na vse že zakonsko zagotovljene pravice, da ta izgovor počasi ne bo veljal več.

Na uradih so menda pripravljene, pripravljeno manjka tako rekoč zdaj le nam. Toda na uradih so pripravljene gotovo samo na tisti minimalni naval, s katerim so bili konfrontirani doslej. Nedvomno bi nastala na vseh uradih nova situacija, če se bi Slovenci začeli bolj posluževati svojih pravic.

Pričakujemo lahko, da bodo naša gospodarska podjetja tu šla v bodočnosti zgledno na čelu, isto lahko pričakujemo tu seveda tudi od vseh naših organizacij in predstavnikov ter potem tudi od vsakega koroškega Slovenca. Šele če se bomo tudi aktivno posluževali slovenščine v javnosti, bomo zadostno verodostojni tudi v naših drugih za slovensko narodno skupnost življenjsko važnih zahtevah.

Silvo Kumer

Karel Smolle predaval v Clubu tre popoli
„Moramo se srečati...“

„V vseh 25 letih političnega delovanja sem imel občutek, da sem moral od avstrijske države vedno spet, kadar je šlo za pravice manjšin, nekaj izterjati. To gotovo ni pravo izhodišče, kajti država se mora zavestno vprašati, kaj lahko naredi iz dvojezičnosti, kaj ji ta prinese!“ — Tudi to so bile besede državnega poslanca Karla Smolleta na predavanju v ponedeljek, 5. decembra 1988, ki ga je imel na povabilo društva Club tre popoli v Celovcu. Zavzel je stališče do narodnih skupnosti, do delovne skupnosti Alpe-Jadran, do izobraževanja odraslih na Koroškem in predstavil je Evropski standard o narodnih skupnostih.

„Iniciativa Alpe-Jadran je za Smolleta problematična zaradi tega, ker je to iniciativa na vladni ravni.“ Pogreša tudi, da ta iniciativa v prebivalstvu dežel, ki so včlanjene, še ni našla pravega odmeva. „Če kupujejo Jugoslovani pri nas rezervne dele za avtomobile, ne mislijo na Alpe-Jadran, in če mi gremo v Jugoslavijo, da tam preživimo lep dopust, ali na dobro večerjo, le zelo neradi mislimo na Alpe-Jadran“. V okviru Alpe-Jadran pa misli Karel Smolle, da mora biti možno ustanoviti „komisijo, sestavljeno od pripadnikov narodnih skupnosti“. Vrhu tega pa bi bilo treba na področju Alpe-Jadran usta-

Debata o proračunu: Argumenti proti Evropski skupnosti

Pretekli teden je v parlamentu bila debata o proračunu za leto 1989. Poslanec v državni zbor Karel Smolle je spregovoril k poglavju proračuna, najvišjim organom, okolju in zunanjih zadevah.

NAJVIŠJI ORGANI: Smolle je menil, da Mock, Graf in Kronen Zeitung delajo tako, ko da bi pristop k EGS bil samo še vprašanje časa. „Pričakovali bi lahko, da zagovorniki pristopa najprej pri ustavni službi vprašajo, če je to sploh možno. Dejansko je pot obratna — vstopimo in ustavna služba dobi nalogo, da konstruira ustrezne juristične modele. Za ustavne in mednarodno pravne norme, ki govorijo proti vstopu v EGS, poprečen državljan od Mocka in Kronen Zeitung ne vne ničesar.“

Smolle je naštel v glavnem tri argumente:

1. EGS je supernacionalna organizacija, kar pomeni, da bi organom EGS morali oddati del naše suverenosti in da lahko EGS sklepa za nas veljavne norme tudi proti naši volji. Avstrijski parlament bi važne zadeve lahko samo še jemal na znanje. Zato bi pristop k EGS bil celovita sprememba naše ustave, ki je možna samo z ljudskim glasovanjem. „To vejo tudi gospodje Mock, Graf in drugi, čeprav stalno ventilirajo nasprotje,“ tako Smolle.

2. V zadnjih letih opažamo v Avstriji nepregleden trend k federalizmu, sedaj imamo celo mini-

stra za federalizem. Če pristopimo k EGS, bi važne kompetence zveznih dežel prešle na organe EGS.

3. „Neresnično je, če Mock trdi, da je interpretacija nevtralnosti izključno stvar Avstrije. Naša stvar je interpretacija nevtralnostne politike, ne pa nevtralnostnega prava.“ Smolle je kot primer navedel trgovsko politiko v EGS, katero lahko države EGS določajo z normalno večino. Že večkrat so sklenili embargo proti kakšni državi, tako v vojni med Anglijo in Argentino proti Argentini. Avstrija bi v takšnem primeru lahko samo kršila ali nevtralnost ali pogodbo EGS.

OKOLJE: V tem poglavju se je Smolle ukvarjal predvsem s produkcijo celuloze. Pri beljenju papirja s klorom nastajajo najrazličnejši odpadki, katere odvajajo v reke. Npr. dnevno več sto kg kloroforma, ki povzroča raka in za katerega potrebuje strupni list, kdor ga hoče kupiti v apoteki. Npr. dioksin, 50.000-krat tako strupen kot ciankali. Na Švedskem že zdavnaj producirajo bel papir brez beljenja s klorom oz. 70-krat manj klorovih odpadkov kot v Avstriji. Čeprav tovarne celuloze trenutno delajo lepe do-

bičke, jih ne investirajo v zaščito okolja. Smolle je mdr. zahteval odtone omejitve emisij, zakon o vodnih dajatvah in konec eksportiranja odpadkov.

ZUNANJE ZADEVE: Tudi tukaj se je Smolle ukvarjal z vprašanjem EGS. Citiral je iz integracijskega poročila Švice, ki pride do zaključka, da bi se v slučaju pristopa federalizem, torej pravice posameznih dežel, porušil, da bi 80% socialne in gospodarske politike delali v Bruslju in da direktna demokracija ne bi bila več možna. „Ljudska glasovanja, kot glasovanje zaradi Zwentendorf, bi bila v bodoče nesmiselna. Avstrija niti nima stvarnega integracijskega poročila, to je priznal celo Klub SPÖ, pa vendar hoče raje danes kot jutri v EGS,“ je menil Smolle.

Smolle je v svojem govoru ponovno ostro kritiziral avstrijsko politiko do Romunije, ker še vedno ni prišlo do nobenih posebnih aktivitet proti rušenju vasi. „V okviru držav EGS so prišli do zaključka, da rušenje vasi ni nobeno konkretno kršenje človekovih pravic. Mockova politika je očitno posledica prenatrženosti poslužnosti v oziru na EGS,“ je rekel Smolle.

V zvezi z ustanovitvijo samostojne države Palestina je Smolle stavil iniciativni predlog, naj Avstrija prizna državno tvorbo PLO, ker bi to lahko pospešilo zbiranje k bližnjemu vzходу.

Rudi Vouk

Karel Smolle je povedal tudi nekaj o svojih izkušnjah s politiko. Desno predsednik Cluba tre popoli dr. Arthur Roßbacher.

noviti „parlament narodnih skupnosti“.

Spregovoril je tudi o deželni ustavi, ki druge narodne skupnosti sploh ne omenja. Glede koroškega volilnega reda je Smolle dejal, da mora biti ta tako urejen, „da uspe priti Slovincu v deželni svet brez opore strank“. Zato želijo koroški Slovenci, da

gre dežela tozadevno novo pot. „Sam sem to imenoval novi dialog in za dialog ni nikdar prepozno,“ je dejal Karel Smolle. Glede dialoga s pripadniki druge narodne skupnosti je dejal, da je treba „premagati strah pred sosedom. Moramo se srečati, kajti nobena pot ne vodi mimo tega.“

vg

Borovlje: Ljudska šola v Slovenjem Plajberku bo končno sanirana

23 točk je na svoji — za to leto po vsej verjetnosti zadnji seji v petek, 2. 12. 1988, obravnaval boroveljski občinski svet. Skoraj vse točke dnevnega reda so bile soglasno sprejete, edinole pri proračunu in kanalu je bilo nekaj protiglasov. Tudi ta seja je pokazala, da je od svoječasni obljub neke frakcije (FBI), da bo vnesla vihar v občinsko sobo, ostalo šest krepko „počesanih“ odbornikov.

Glavni točki dnevnega reda sta bila 2. dodatni proračun za letos in pa redni ter izredni proračun za drugo leto. Iz 2. dodatnega proračuna za leto je razvidno, da je občina prišla prav zaradi davčnih kontrol do dodatnih 320.000 davka na pijače in da ni se je pri izdatkih povišal predpisani prispevek za kritje izgub bolnišnic (za leto 1985) kar za 524.000. 2. dodatni proračun za leto je izenačen, prav tako kot preliminarni redni oz. izredni proračun za leto 1989. Redni proračun znaša 94.680.000, izredni pa 32.550.000 šilingov. Med tistimi izdatki, ki bo najbolj narasli, so prav predpisani, kot plačila v pokojninski sklad (za 3% ali 53.000), v sklad za gradnjo poklicnih šol (za 59% ali 65.000), za socialno pomoč (za 5% ali 288.000), za pokrivanje izgub bolnišnic (za leto 1986 za 25% ali 759.000) in za deželni prispevek (za 70% ali 867.000). Za popravilo ljudske šole v Slovenjem Plajberku je v izrednem proračunu predvidenih 800.000 šilingov.

Soglasno je bil sprejet sklep, da je odslej v Medborovnici na območju diskoteke prepovedano parkiranje in ustavljanje avtomobilov, prav tako je bila sklenjena sprememba reda otroških vrtcev ter popravilo oz.

razširitev vrtcev in pa sanacija Ljudske šole v Slovenjem Plajberku. Na novo je občinski svet določil firme, ki bo gradile kanal naprej, in tudi sprejel garancijo za kredit pri izgradnji ceste med Resnico in Goričami. FBI je proti gradnji kanala na podeželju.

Občinski odbornik Volilne skupnosti Peter Waldhauser je v diskusiji o proračunu kritiziral, da je po mnenju Volilne skupnosti premalo sredstev namenjenih za kmečko-podeželski prostor, je pa v celoti proračun ocenil kot stvaren.

Na dnevnem redu je bilo še financiranje vodovodov s pomočjo notranjega kredita, poročilo o pregledu računov in pa gospodarski načrt občine za leto 1989.

Finančna podpora za dr. Gstettnerja

Če je treba dokazati resnico po pravni poti, to lahko precej stane. V takem položaju se je znašel tudi dr. Peter Gstettner. Toži ga namreč Heimatdienst. Zato prispevajte na konto „Pravna pomoč prof. Gstettnerju“ pri Zvezi/Bank, številka konta 33225.

Pri katerih uradih je možno uporabljati slovenščino

Po ZNS in uredbi je slovenščina kot dodatni uradni jezik priznana pri teh uradnih organih:

- pri občinskih uradih 13 občin in sicer: Žrelec, Borovlje, Sele, Bistrica v Rožu, Šmarjeta v Rožu in Bilčovs v okraju Celovec-dežela, Pliberk, Suha, Globasnica, Žitara vas in Železna Kapla v okraju Velikovec, Rožek in Šentjakob v Rožu v okraju Beljak;
- pri 9 krajevnih žandarmerijskih poveljstvih v navedenih 13 občinah;
- pri 3 okrajnih sodiščih: Pliberk, Železna Kapla in Borovlje;
- pri 3 sodiščih za spore iz delovnega razmerja: Celovec, Beljak in Velikovec;
- pri 3 okrajnih žandarmerskih poveljstvih: Celovec-dežela, Beljak-dežela in Velikovec;
- pri 3 okrajnih glavarstvih: Celovec-dežela, Beljak-dežela in Velikovec;
- pri 2 okrajnih agrarnih uradih: Celovec in Beljak;
- pri 3 geodetskih uradih: Celovec, Beljak in Velikovec;
- pri 2 uradih za kontrolo meril: Celovec in Beljak;
- pri 3 uradih za zaposlovanje: Celovec, Beljak in Velikovec;
- pri 8 carinarnicah: Celovec, Ljubelj-predor, Podklošter, Podkoren, Področca, Beljak, Pliberk in Jezersko;
- pri 2 finančnih uradih: Celovec in Beljak;
- pri 3 okrajnih šolskih svetih: Celovec-dežela, Beljak-dežela in Velikovec;

- pri uradu za preizkušnjo strelnega orožja v Celovcu;
- pri inšpekciji za varstvo pri delu v Celovcu;
- pri uradu za pokojninsko oskrbo invalidov v Celovcu;
- pri uradu za rudarstvo v Celovcu;
- pri deželni šolskem svetu v Celovcu;
- pri deželni uradu za zaposlovanje v Celovcu;
- pri varnostni direkciji za zvezno deželo Koroško v Celovcu;
- pri deželni žandarmerijskem poveljstvu za Koroško v Celovcu;
- pri deželni finančni direkciji za Koroško v Celovcu;
- pri finančnem uradu za pristojbine in davke na promet v Celovcu;
- pri Uradu koroške deželne vlade v Celovcu;
- pri uradu za pobiranje deželnih dajatev v Celovcu;
- pri inšpekciji za varstvo pri delu v kmetijskih in gozdnih obratih v Celovcu;
- pri deželni agrarnem senatu v Celovcu;
- pri deželni sodišču v Celovcu;
- pri razsodišču socialnega zavarovanja v Celovcu;
- pri javnem tožilstvu v Celovcu;
- pri deželni vojaškem poveljstvu v Celovcu (v zadevah vojaškega nabora);
- pri zvezni železniški direkciji v Beljaku (v zadevah oblastvene uprave);
- pri direkciji poštne in telegrafске uprave v Celovcu (v zadevah oblastvene uprave).

Narodnjak Salvatore Venosi 50-letnik

Veliki slovenski narodnjak Salvatore Venosi iz Kanalske doline je dne 30. novembra tega leta srečal Abrahama. Ob tej priložnosti so mu tajnik NSKS Hubert Mikel, tajnik KKZ Nužej Tolmajer in tajnik KEL Borut Sommergerger v imenu omenjenih organizacij izrekli za nadaljnjo življenjsko pot vse najboljše in izrazili upanje, da bo ostal Salvatore še naprej tisti, ki bo z vsemi silami krepil in spodbujal slovenski živelj v Kanalski dolini. Salvatore Venosi je že skozi dolga leta tesno povezan s Koroško; je tudi dopisnik

Našega tednika in vedno spet smo ga veseli, ko nas obišče v Celovcu. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

Diakonsko posvečenje v Feldkirchnu

Preteklo nedeljo sta bila v Feldkirchnu posvečena dva diakona. Johannes Biedermann prihaja iz župnije Radweg pri Feldkirchnu, Robert Katnik pa iz Bistrice na Zilji. Posvetil jih je krški škof Egon Kapellari. Domači župnik Engelbert Hofer je ob tej priložnosti pozdravil vernike v obeh liturgičnih jezikih krške škofije. „Ostanita to, kar sta danes postala,“ je škof zaželel novima diakonom pri posvetitvenem nagovoru.

Minister Galloni za uradni dvojezični šolski center za beneške Slovence

Italijanski minister za šolstvo Galloni je obljubil, da bo podprl zahtevo beneških Slovencev in slovenske manjšine, da se naj uradno prizna dvojezični šolski center v Špetru. To je zagotovil 19. novembra v Vidmu ob začetku novega akademskega leta. Pri ministru Galloniju se je predstavila delegacija predstavnikov Instituta za slovensko izobraževanje v Čedadu in dvojezičnega šolskega centra v Špetru.

Andrej Kajžnik je zapustil Plešivec

V šestih jezikih je bila laudacija pod geslom „Jeziki premoščajo meje“. Namenjena je bila prefektu, pedagogu in veroučitelju Andreju Kajžniku, ki se je te dni poslovil iz dijaškega doma in gimnazije na Plešivcu. Kajžnik je na Plešivcu deloval 21 let. Kajžnik se bo od sedaj naprej posvetil dušnopastirskemu delu na župniji.

Zelena luč za direktni polet Celovec-Dunaj

Austrian Airlines načrtujejo za začetek naslednje poletne dobe dnevne direktne polete Celovec-Dunaj. V načrtu je tudi boljše priključitev k mednarodni mreži poletov z novim letalom, ki naj omogoči polet v Frankfurt zjutraj in zvečer.

Slovinci v dveh domovinah

Arhiv SR Slovenije je pripravil zanimivo razstavo, ki opozarja na slovenske prispevke tujini, to se pravi na delež tistih, ki so se rodili v Sloveniji, a so s svojo ustvarjalnostjo obogatili tuja kulturna okolja. Na razstavi je kar 92 imen tistih, ki so se rodili od 1430 do 1918.

Ustanovitev Kmečko-izobraževalne skupnosti

Minulo sredo, 30. novembra 1988, je bil v Tinjah ustanovni občni zbor Kmečko-izobraževalne skupnosti (KIS). Za predsednika novo ustanovljenega društva je bil izvoljen dipl. inž. Stefan Domej.

Namen društva je, da nudi kmetom in kmetičam južne Koroške dodatno izobraževalno možnost h kmetijski zbornici, katere izobraževalna dejavnost je izključno nemška. Kmečko-izobraževalna

skupnost ima svoj sedež v Domu v Tinjah, poslovodeči tajnik pa je dipl. inž. Hanzi Madritsch, ki je z informacijsko službo na razpolago našim kmetom pod telefonsko številko 0 42 39 / 38 38.

V odbor Kmečko-izobraževalne skupnosti so bili izvoljeni: predsednik: dipl. inž. Stefan Domej, 1. podpreds.: dipl. inž. Hanzi Mikl, 2. podpreds.: Hanzi Madritsch. Nadaljnji odbor: Teodor Domej, Franc-Jozef Smrtnik, Martin Pandl, inž. Edlacher, Janko Zwitter; preglednika računov: Joza Habernik, Jaki Sitter; kooptirani člani: Urban Popotnik, Miha Zablatnik, Tinej Wastl.

SECAR — brezazbestne zavorne obloge iz Borovlj

V četrtek, 1. decembra, je v Borovljah odprlo novo podjetje svoja vrata in začelo s produkcijo: to je podjetje SECAR, ki bo kot edina firma v Avstriji izdelovalo brezazbestne zavorne obloge. S tem so Borovlje po velikem šoku v letih 1984 in 1985, ko je zaradi polomije pri VOEST in Austria Draht izgubilo na stotine delavcev svoja delovna mesta, mesto in okolica pa sta bila tik pred gospodarskim propadanjem, skoraj nadoknadle štrevilo izgubljenih delovnih mest.

SECAR, mešano podjetje s slovenskim in koroškim kapitalom, bo v začetni fazi zaposlovalo okoli 15 delavcev, v končni izgradnji pa naj bi jih bilo 40. Na začetku bodo delali v eni izmeni, za pozneje pa sta predvideni dve.

Kot je dejal eden od obeh poslovodij, Schandl, ki je poleg tega tudi lastnik firme Seba Meßtechnik, Secar na začetku namerava pokriti sekundarni trg, to je delavnice in avtomobilske firme. Trenutno še nimajo naročil, a so prepričani, da bodo zaradi ekskluzivnosti — Secar je namreč edina avstrijska firma, ki izdeluje brezazbestne zavorne obloge — produkta docela pokrili domači trg, ki letno potrebuje nekaj stotisoč oblog in bojo uspeli tudi na mednarodnem tržišču. Brezasbestne zavorne obloge so predpisane že v Nemčiji in skandinavskih deželah, v Avstriji pa morajo novonajavljeni avtomobili imeti vsi brezazbestne obloge, od leta 1991 pa jih bodo morali imeti vsi.

Trenutno bi pri SECAR mogli izdelati 600.000 kosov letno, produkcijo pa bo z drugo izmeno možno krepko dvigniti. SECAR bo svoje izdelke prodajala brez vmesnih razpečevalcev. Po informacijah drugega poslovodje, Miklavca, je 1/3 sredstev zasebnih, 2/3 pa so javna, razni krediti. Sovlagatelja iz Slovenije sta IMP in Polikem.

Od vsega začetka je za firmo prišla v poštev le Koroška in Borovlje, da so odgovarjale tudi zaradi profila delavcev — puškarji in bivši sodelavci VOEST oz. njenih podjetij. V podjetje je bilo doslej investiranih okoli 28 milijonov šilingov.

Slavja začetka produkcije in otvoritve so se udeležili vidni predstavniki političnega in gospodarskega življenja Koroške in občine Borovlje, med njimi župan dr. Krainer, predsednik koroške delavske zbornice Quantschnig, predstavnik trgovske zbornice Zernatto, zastopnik slovenske go-

spodarske zbornice Kropivnik, predstavniki Zveze slovenskih zadrug z dipl. trg. Habernikom na čelu in mnogi drugi. V svojih besedah sta župan Krainer in predsednik Quantschnig kratko opozorila na skoraj neizgleden položaj Borovlj še pred nekaj leti in poudarila, da je uspelo v Borovljah, tudi zaradi dobrega odnosa prebivalstva do novih industrijskih podjetij, zakoreniniti produkcijo, ki je usmerjena v prihodnost. Zastopnik Slovenske gospodarske zbornice Kropivnik pa je dejal, da je s firmo SECAR ponovno uresničena vizija plodnega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo oz. Slovenijo in Koroško na področju mednarodne trgovine, kar je zelo važno tudi zaradi skupnega prodora na evropsko tržišče po letu 1992.

Slovesnost v bivši hali Austria-Draht je olepšal obirski ženski oktet.

Franc Wakounig

SCHRACK — MEDNARODNA TELEKOMUNIKACIJA

Leta 1953, torej pred 35 leti, je bilo v Celovcu ustanovljeno podjetje SCHRACK. Podjetje je mnogim osebam v Avstriji gotovo znano. Kljub temu nekaj besed o tem, kaj se za besedo SCHRACK skriva. SCHRACK je sinonim za telekomunikacijo: telefonski sistemi z digitalno tehniko, naprave za najavljanje požarov... Pa še nekaj: SCHRACK prodaja tudi najlažji mobilni telefon.

Povod za praznovanje pred dnevi je bila 35-letnica tega podjetja, odkar je to podjetje v Celovcu. In še en vzrok več imamo, da o tem podjetju poročamo. Heli Juch iz Sel dela v tem podjetju že 15 let. Iz rok generalnega direktorja Haraldja Schracka je prejel Heli Juch tudi priznanje za odlično delo. V Celovcu zaposluje podjetje SCHRACK 20 oseb, ki so pristojne za servis in prodajo.

N A Š

Z Aleksandrom Lan-
gerjem se je pogovar-
jala Heidi Stingler

G O S T

Deželnozborske volitve na Južnem Tirolskem:

„ZAL zgrešila 3. mandat za 127 glasov“

Pri deželnozborskih volitvah na Južnem Tirolskem, 20. novembra 1988, je nasprotnikom avtonomije neofašistom (MSI) uspelo skoraj podvojiti število deleža glasov. S tem je MSI zastopana v deželnem zboru s štirimi mandatarji, doslej z dvema. Južnotirolski ljudski stranki (SVP) pa je uspelo izgraditi absolutno večino s skoraj 60%. Glavni kandidat Luis Durnwalder, ki je nasledil Magnagoja, je dobil pri volitvah 77.000 prednostnih glasov, kar je za 2000 več, kot jih je dobil Magnago pri volitvah leta 1983.

Zmaga MSI gre predvsem na račun komunistov in drugih manjših strank, k zmagovalcem deželno-zborske volitve pa šteje tudi Zelena Alternativa, ki se zavzema za boljše sporazumevanje med narodnima skupinama.

NAŠ TEDNIK: Med zmagovalce deželnozborskih volitev šteje tudi Zelena alternativa. Tvoji stranki je uspelo znatno zvišati delež volilnih glasov, slej ko prej pa ste v deželnem zboru zastopani le z dvema mandatarjema. Kako si ti zadovoljen z izidom volitev?

ALEKSANDER LANGER: Od manjših strank lahko Zelena alternativa zabeleži največji uspeh. Pri deželnozborskih volitvah leta 1983 smo dobili 4,57% glasov, ta delež se je pri teh volitvah zvišal na 6,72%. V številkah povedano, to pomeni od 12.970 glasov na 20.542 glasov. Seveda se veselim, da nam je tako veliko število volilcev dalo zaupanje, obenem pa sem nekoliko žalosten, ker smo za le 127 glasov zgrešili tretji mandat.

Na vsak način je regionalen uspeh Zelene alternative, če ga primerjamo z volilnimi rezultati v Nemčiji in Avstriji, že nekaj posebnega.

NAŠ TEDNIK: Tako imenovano „južnotirolsko vprašanje“ je skoraj docela rešeno, pri čemer je Italija opustila ekstremen cilj asimilacije, SVP pa je odstopila od želje prestavitve meje. Kakšno je danes vzdušje na Južnem Tirolskem in kaj si more nemško govoreči narod pričakovati od novega predsednika SVP Durnwalderja?

ALEKSANDER LANGER: Dejstvo je, da se je situacija za nemško govoreče v Južnem Tirolskem v zadnjem času znatno zboljšala. V zadnjih letih pa se je kon-

flikt, ki je bil sprva med manjšino in državo, bolj in bolj razvil v konflikt med narodoma v deželi. Torej je situacija taka, da so nemško govoreči na Južnem Tirolskem v večini, italijanski narod pa v manjšini in ta pogostokrat dobi solidarnostno podporo s strani, ki so prej podpirale nemški narod na Južnem Tirolskem. Ta nova situacija je privedla do neke diferenciranosti med nemško govorečimi, predvsem je v mlajši generaciji, kateri jaz pripadam, mnogo ljudi, ki se branijo proti nemško nacionalnemu duhu. Italijani pa so šli vse bolj v pozicijo nacionalne defenzive. Pozicija posameznika je zelo odvisna od moči skupine, in tako so se Italijani začeli čutiti in obnašati kot manjšina. Reakcija na to situacijo je bila, da je neofašistična stranka MSI podvojila število volilcev in je s tem trenutno najmočnejša politična sila v deželi.

Zanimivo je, da je nasplošno opaziti šovinističen duh, ki se razširja tudi med drugimi strankami. Tako so zaradi pritiska postali bolj nacionalni tudi krščanski demokrati, kot tudi socialisti.

Durnwalderja pa ocenjujem kot zelo pragmatičnega, skoraj ciničnega politika, za katerega so bolj važni gospodarski interesi države kot pa nacionalni občutki. Na vsak način pa je Durnwalder tip, s katerim se da pogajati, z etničnega vidika pa bo gotovo prišlo do pomiritve.

NAŠ TEDNIK: Kakšen vpliv so imeli številni bombni atentati na

izid volitev? Komu so škodovali in komu koristili?

ALEKSANDER LANGER: Kot je bilo pričakovati, so številni atentati, pri katerih pa nikoli ni prišlo do prelivanja krvi, koristili edino neofašistom. Atentati, do katerih je prišlo v zadnjih treh letih, so imeli bolj demonstrativen karakter in še ni možno konkretno reči, od kod pridejo storilci. Vse pa kaže na to, da storilci pridejo iz vrst nemških nacionalistov in odprto pri tem je tudi vprašanje, koliko so bili soudeleženi tudi ljudje v Innsbrucku. Bili so to atentati proti italijanskim objektom, kot so to cerkve, šole, kavarne itd., to se pravi, da so bili anti-italijanski atentati.

Ne morem pa si predstavljati, da bi bombe prišle iz vrst nemške narodne skupnosti, ker je njen položaj znatno boljši, kot je bil še pred leti. V nasprotju z bombami v 60-ih letih, katere je narod celo odobral oziroma je bombne atentate razumel, so sedanje bombe vznemirile ljudi in od tega je, kot se je izkazalo, profitirala le MSI.

NAŠ TEDNIK: Misliš, da stoji za bombnimi atentati mednarodna desnoradikalna organizacija?

ALEKSANDER LANGER: Konkretno si nekaj takega ne morem predstavljati, ker so imeli vsi atentati docela teatraličen značaj.

Zanimivo je, da so dobili tatiče takoj po srečanju avstrijskega in italijanskega notranjega ministra, vse to ima zame teatraličen značaj. Še meseca avgusta je znaj fanatik

Karl Außerer v Innsbrucku javno odobril te atentate. Tedaj se ni storilo kaj. Komaj pa se srečata avstrijski in italijanski notranji minister in se zmenita za skupno postopanje, se najde pri Außererju v Innsbrucku dinamit. Z njim se najde še dva nadaljnja tatiča. To vse je skoraj preveč banalno — morda pa je res. S tem hočem reči, da je očitno Avstrija vsaj pasivno omogočila, da je prišlo do teh bombnih atentatov. Kar pa me je pri teh atentatih najbolj začudilo, je dejstvo, da je bilo vse tako dobro kalkulirano, da nikoli ni prišlo do tega, da bi se ljudje ranili. Očitno je nekdo hotel s temi atentati izbiti političen kapital.

NAŠ TEDNIK: Kakšen vpliv bo po tvojem imela MSI v deželnem zboru, kakšno vzdušje je na Južnem Tirolskem po volitvah?

ALEKSANDER LANGER: Po mojem mnenju vpliva neofašistov ni treba nadcenjevati. Kljub temu, da je MSI podvojila število volilnih glasov, imam vtis, da bo prišlo v Italijo do pomiritve.

NAŠ TEDNIK: In kakšne so po tvojem občutki, želje Avstrije v zadevi južnotirolskega vprašanja?

ALEKSANDER LANGER: Da se čimprej dokončno reši etnično vprašanje, kajti Avstrija se bi — kot imam občutek — z Italijo raje pogovarjala o vstopu v EG, kot pa o narodnostnem vprašanju.

NAŠ TEDNIK: Hvala, za pogovor!

Fridi Loser v spomin

V soboto, dne 19. novembra, nas je na nekem izletu nepričakovano hitro zapustila daleč naokrog znana gostilničarka gospa Frida Loser. Ob njenem odhodu so se uresničile besede „nagla, a pripravljena smrt je lepa smrt!“ Res, takšne smrti je bila pokojna deležna! Na predvečer je še prisostvovala v farni cerkvi na videz zdrava in čila obletnici za svojim možem in je bila nato v krogu svojcev še vsa sproščena in dobrohotna, dasi jo je smrt že neopaženo držala za roko. Samo čakala je še na trenutek, da ji zakliče: „Z menoj, človeški popotnik, Tvoja življenjska pot je končana!“ Smrt rajne Fride Loser je značilen primer, kako hitro in nepričakovano poseže dostikrat Previdnost v naše življenje ter nam iztrga človeka iz njegovega delokroga in iz kroga ljubljenih svojcev. Danes jaz, jutri ti — to je pot, ki jo gremo vsi!

Pokojna je podpirala svojčas ne samo dva, večkrat tudi tri ali štiri vogle Likebovega gostilniškega in kmetijskega podjetja.

Desetletja je tu neumorno delala, načrtovala in ustvarjala in poleg tega imela vedno še polne roke ljubezni do svojih otrok, katerim je bila nad vse dobra in skrbna mati.

V torek, 22. novembra, se je zbrala na širnem prostoru pred hišo žalosti nepregledna množica žalnih gostov iz vseh delov spodnje Koroške. Mnogi so se hoteli oddolžiti tej duhovno močni in javnost oblikujoči ženi. S tem so potrdili, kako priljubljena in spoštovana je pokojnica bila.

Pogrebna svečanost se je vršila v obeh jezikih. Dvojezičnost Likebovega gostilniškega obrata je na ta način gotovo v smislu pokojne prišla očitno do izraza.

Svojčas sta bili v Šmihelu dve go-

stilni, Likebova in Šercerjeva. Gostje so se več ali manj točno ločevali po svoji narodni zavesti. Eni so zahajali k Likebu, — drugi — zavedni Slovenci k Šercerju. Ko je pa Šercerjeva gostilna polagoma nehala obratovati, je pokojna kot zelo spretna in modra gostilničarka znala s svojo prirojeno odprtostjo in duhovno širino pritegniti tudi izrazito zavedne kroge v svoje gostišče. Tako je ustvarila v svojem obratu tolerantno vzdušje za vse. Kar se dostikrat pri politični mizi ne posreči, je rajni uspelo potom njene pokojne širine. Posebno radi so zahajali in še zahajajo tja tako imenovani „šmihelski dedi“, — znani kot vaške grče in ljubitelji petja in pitja.

Pokojna je rada prisledla k tem vaškim možakarjem, z njimi zapela ter prisluhnila njih življenjski modrosti.

Kot izredno dobra trgovka je pokojna zgodaj spoznala, da je cerkev središče verskega, gostilna pa središče družabnega življenja. In to spoznanje jo je delalo odprto za oboje: za cerkev in za družabnost. Gostje so jo cenili kot nadvse korektni motor gostilniškega podjetja, ki je zaslovelo daleč naokrog.

Vse prezgodaj si se, draga Likebova mama, vlegla v grob. Pogrešali te bomo kot nadvse življenjsko izkušeno, na domačih tleh dozorelo osebo, ki je jezikovno prišla vsakemu gostu nasproti ter ga poleg izborne postrežbe še znala osvežiti s svojo dobrohotno besedo. Posebno te bodo pogrešali Tvoji otroci, katerim si bila vedno kašipot v življenje.

Naš tednik izreka prizadeti družini in s tem celotnemu Likebovemu gostilniškemu podjetju svoje iskreno sožalje.

Za ljubitelje petja in glasbe je izbrana še kasetna „V dolinci pod Jepo“, kjer pojejo: Moški zbor „Jepa-Baško jezero“, Mladinska skupina iz Ledinc in „Podhumški kvartet“ iz Rožeka.

SPZ je poleg Koroškega koledarja izdala knjigo Teodorja Domeja „Koroški Slovenci in leto 1938“, nadalje pesniško zbirko Ericha Frieda, katero je prevedel Andrej Kokot, prof. Janko Messner pa je napisal „Gorše storije“. V zbirki je še lepo ilustrirana knjiga — A. Seliškar in T. Vraber „Travnike rastline na Slovenskem“. Tudi knjižni dar SPZ zaokroža kasetna z naslovom „Pravljica o Zlatorogu“.

Po predstavitvi knjižnih zbirk sta brala ravnatelj Herman Germ in prof. Janko Messner iz svojih del. Ravnatelj H. Germ je bral iz svoje pesniške zbirke, Janko Messner pa smešne odlomke iz dnevnika „Pokršnikovega Lukana“.

Predstavitve pa so glasbeno oplešali saksofonisti domače glasbene šole.

Žalostna vest iz Clevelanda — smrt našega rojaka

V soboto, dne 3. 12., smo prejeli žalostno vest, da je na svojem domu v Clevelandu, ZDA, nenadno umrl naš rojak Jožef Ferra. Pokojni se je rodil leta 1901 pri Elbiju v Večni vasi. Ker doma ni bilo za številno družino dovolj kruha, je pokojni Jožef že zelo mlad šel po svetu iskat delo. Nekaj let je bil pri svoji teti pri Ferdiču v Črgovičah. Nato je iskal delo po raznih deželah Evrope. Svojo ženo Dorotejo je spoznal v Belgiji in jo leta 1924 poročil, nato sta se izselila v Ameriko. Pokojni Jožef Ferra je dobil delo pri železnici, žena Doroteja je poučevala glasbo. V Clevelandu sta si zgradila lep dom. V zakonu sta se rodila dva sinova Franc in Jožef, ki sta že oba z očetom obiskala očetov rojstni kraj.

Pokojni je bil zelo dober družinski oče, in veliko veselja je imel s svojimi vnuki in pravnuki.

V svojem kraju se je aktivno udejstvoval v slovenski fari, v tamkajšnjih cerkvenih in narodnih ustanovah.

Kljub oddaljenosti je bil z rodno Koroško tesno povezan. Zelo rad je z ženo Dorotejo prihajal v svoj rojstni kraj, v Večno vas, na dopust. Obiskoval je pa tudi svoje sorodnike širom po Evropi, celo v Avstraliji. Zelo rad je v družbi sorodnikov in prijateljev zahajal na goro Peco, kjer se je vedno dobro počutil. Ko je

leta 1985 pogorela na Veškem stanu pastirska kočica in so se Večani odločili, da zgradijo novo, je tudi pokojni Jožef prispeval lepo vsoto k tej gradnji. Zelo si je želel, da bi tudi v letu 1988 še enkrat obiskal svoj rojstni kraj in se tudi podal k novi koči na Peco, žal mu je pa bolezen prekržala te načrte. Ker je bil pokojni Jožef družaben in vesel človek in je v družbi tudi rad prepeval, smo se njegovega obiska — vsi, ki smo ga poznali, vedno veselili. Njegova smrt nas je vse zelo prizadela.

Naj naš dragi rojak in sorodnik v svoji drugi domovini mirno počiva, ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

Ženi Doroteji, sinovoma ter vsem sorodnikom pa izreka mo naše iskreno sožalje.

Predstavitve knjižnega daru Mohorjeve založbe in SPZ za leto 1989 v Šmihelu

Pred lepo skupino ljubiteljev slovenskega čtiva sta predstavnik naših slovenskih založb dipl. inž. Franc Kattinig za Mohorjevo založbo in dr. Janko Malle za SPZ predstavila v soboto zvečer v farni dvorani v Šmihelu bogat knjižni dar obeh založb za prihodnje leto.

Mohorjeva je za leto 1989 pripravila sledeče knjige:

Poleg že tradicionalnega Mohorjevega koledarja, ki ne sme manjkati v nobeni hiši, ki je ud Mohorjeve družbe, so večernice Helmuta Scharfa „Moji mali kavalirji“. Clemes v. Bretano je po pripovedi Katarine Emmerich spisal „Življenje in trpljenje Jezusa Kristusa“. Dvojezična otroška slikanica „Gegci“ Mire Lobe pa bo razveselila naše otroke. Mili Hrobath je napisala pesmi za otroke pod naslovom: „Čeprav razdalja je med nama“. Knjigo je ilustrirala Zorka Weiss Loiskandl. Herman Germ pa je zbral pesmi in igre za otroke v knjigi „Naš zlati mladi dan“, katero je ilustrirala Hermina Pavlič. Seveda pa spada h knjižnemu daru tudi Pratika.

1. kasetna šentjanških tamburašev

Pod naslovom „Šentjanški tamburaši“ je te dni izšla 1. kasetna z atraktivne in priljubljene instrumentalne skupine iz Roža. Kaseto je posnel in naredil tonski studio PRM v Kožentavri, grafično opremo pa si je omislil Tomo Weiss.

Tamburaši in Šentjanž — to je že desetletja stara ljubezen, kajti že od leta 1906 so tamburaši tu doma in sedanja skupina je menda že kar sedma, kot je to dognal Hanzij Gabriel, njen strokovni in umetniški mentor.

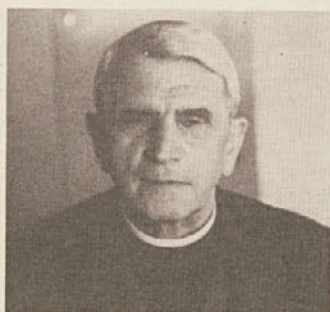
Skupina, ki jo vodi Ivanka Weiss, obstaja že od leta 1981. Na kaseti sta poleg venčka narodnih in drugih pesmi tudi dve, ki so ju v Šentjanžu že „večno igrali“. To sta „Savski valovi“ in pa „Tezijijski valček“. Tako je tudi v tem oziru kasetna dragocen tonski dokument kontinuiranega glasbe-

no-instrumentalnega udejstvovanja koroških Slovencev. Kot je povedal v posebnem razgovoru z Našim tednikom Hanzij Weiss, je skupina zelo homogena, enotna in da tudi skrbi za to, da se vključujejo novi, mladi člani. Opazno pa je, da so skoraj vsi obiskovali oz. še obiskujejo našo Glasbeno šolo.

Tamburanje in uspehi sedanje skupine pa so pri nekdanjih članih zbudili željo, da bi se spet zbrali in zaigrali kot svojčas. Mor-da pa le bojo!

Da, svojčas so smeli tamburati le fantje, kot se spominja Bavantov oče, ki je sam bil navdušen in izurjen tamburaš. Kasetna „Šentjanški tamburaši“ stane 130 šilingov, naklada pa je 500. Kupite jo (kaseto), preden bo pošla. Dobite jo pri tamburaših oz. v obeh naših knjigarnah. -wfra-

ČESTITAMO

Barbari Matic iskreno čestitam za 79. rojstni dan in god in ji želimo še veliko zdravih in srečnih let.

74. rojstni dan praznuje te dni Franc Lesjak iz Goselne vasi. Za njegov praznik mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo veselih in zdravih let.

65. rojstni dan praznuje v teh dneh Franc Hafner iz Večne vasi pri Globasnici. Za osebni praznik mu iskreno čestitamo in želimo vse najboljše, predvsem še zdravja.

25-letnico skupnega življenja sta praznovala te dni Greti in Rok Bučovnik iz Goselne vasi. K srebrnemu jubileju jima iskreno čestitamo in jima želimo še veliko zdravih in srečnih let na njuni skupni življenjski poti.

Beti Tolmajer iz Verovc na Radišah je pred kratkim praznovala svojo 50-letnico in god. K dvojnemu prazniku ji iskreno čestitamo in ji kličemo še na mnoga zdrava in vesela leta.

Marija Dolinšek iz Bele pri Železni Kapli te dni praznuje 50. rojstni dan in god. Za dvojni praznik ji iskreno čestitamo, vse najboljše za nadaljnjih 50 let.

Tomaž Ogris iz Stranj pri Bilčovsu je uspešno zaključil študij na višji tehnični šoli. Mlademu inženirju iskreno čestitamo k njegovemu uspehu.

85-letnico obhaja Tomaž Koban, po domače Šmon v Šentkandolfu pri Kotmari vasi. Za njegovo obletnico mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zdravih in srečnih let. Čestitkam se pridružuje tudi EL Kotmara vas.

V Kortah pri Železni Kapli praznuje Roza Writzl 78. rojstni dan. Iskreno ji čestitamo za njen praznik in ji želimo še veliko zadovoljnih in zdravih let. Čestitkam se pridružuje tudi EL Železna Kapla.

Duhovni svetnik Niko Marktl, župnik v Rožeku, je te dni obhajal visoki življenjski jubilej — izpolnil je 89. leto, obenem pa obhajal tudi svoj god.

Slavljenca za častitljivi jubilej prav iskreno čestitamo in mu želimo veliko božjega blagoslova, ter še mnogo zdravih in zadovoljnih let pri njegovem vestnem dušnopastirskem delu v rožeški fari, ki jo skrbno vodi že nad 40 let.

91. rojstni dan in god je včeraj praznovala Marija Komar iz Metlove. Slavljenki za visoki praznik iskreno čestitamo in ji želimo obilo božjega blagoslova in še mnogo zdravih in srečnih let med njenimi dragimi.

Na Spodnjem Obirskem praznuje Marija Karničar 83. rojstni dan. Za njen praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko lepih in zdravih let.

Marija Thaler, po domače Rožmanova mama na Radišah, je te dni praznovala 79. rojstni dan in god. K dvojnemu praznovanju ji iskreno čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

V Železni Kapli praznuje Matilda Piskernik svoj 79. rojstni dan. Za njen osebni praznik ji iskreno čestitamo in ji želimo še vrsto zdravih, srečnih in zadovoljnih let.

Tatjana Čebul iz Šmihela je na pedagoški akademiji končala študij za ljudskošolsko učiteljico. Mladi učiteljici iskreno čestitamo in ji želimo veliko veselja v poklicu.

Šentjakob v Rožu: občni zbor društva upokojencev

„Društvo upokojencev Šentjakob v Rožu“ je imelo v soboto, dne 26. novembra 1988, svoj redni občni zbor. Predsednik Florian Košat je pozdravil vse navzoče ter se zahvalil za sodelovanje. Tajnica je podala nato obširno poročilo o delovanju društva v zadnjih dveh letih. Po poročilu blagajnika je občni zbor soglasno dal razrešnico staremu odboru. Sledile so volitve odbora. Soglasno je bil izvoljen naslednji društveni odbor:

Predsednik Miro Miškulin iz Veli-

ke vas, podpredsednik Jože Stornik iz Leš, tajnica Micka Miškulin iz Velike vasi, namestnica tajnice Zorka Veber iz Šentjakoba, blagajnik Flori Košat iz Podgorij, namestnik blagajnika Franci Rehsmann iz Šentjakoba. Za pregledovalce računov sta bila izvoljena Kristijan Schellander iz Bistrice pri Šentjakobu ter Hanzej Kajžnik iz Svate.

Ob prijetnem kramljanju in izmenjavi mnenj se je občni zbor iztekel.

Mi.

PISMA BRALCEV

Pismo uredniku

Z zanimanjem sem prebral reportažo Vašega poročevalca o „Žalostnem položaju Slovencev v diaspori“ (NT 23. sept. 88). Zadeva ni tako tragična, zgodovina USA in Kanade pokaže, da priseljenci v drugi, sigurno pa v tretji in četrti generaciji ne govore več jezika svojih staršev. Edina izjema bi mogli biti Armenci in Izraelci. Še preje ko Slovenci se asimilirajo n. pr. Nemci, Danci, Italijani, Avstrijci. Asimilirani diaspori ostane zavest slovenskega porekla. Vsi tudi vemo, da je delno odtujenje izseljencev žalostno, ni pa tako tragično kot izguba ene same hiše ali celo vasi v zamejstvu. V zamejstvu in matici se vodi borba za ohranitev slovenske zavesti in identitete, diaspora pri tej nalogi ne more igrati pomembne vloge.

O političnem delu in organizaciji v diaspori poročevalac ni bil dobro informiran: Slovenski Narodni Odbor, v katerem so vključeni obe stranki SLS in SDS, si ne lasti nobene oblasti in ne pobira nobenega davka. Nihče ni prisiljen SNO priznavati ali se celo pokoravati. Odbor se je osnoval ilegalno še med vojno v Sloveniji. Spričo resnega dela, analize preteklosti in sedanjosti in resnega programa za bodočnost pa uživa SNO močno zaslonbo v diaspori. Že dejstvo, da se ni ustanovila nobena druga politična organizacija v diaspori, to potrjuje. SNO ne samo, da priznava „stražarje“, nego ima med svojimi uradno imenovanimi svetovalci osebo, ki bi se mogla tako označiti. V diaspori imamo različne stranke, gibanja, organizacije z različnimi mnenji in načrti, toda glede bodoče Slovenije se more povsem mirno trditi, da prevlada soglasje, da je slovenski narod suveren z vsemi posledicami.

Rupnikova „napaka“, kot jo interpretira Jože Melaher, da je preveč verjel v zmago Nemcev in premalo upošteval namen nacistov, da hočejo uničiti slovenski narod, tudi ako bi bila dokazana, ne predstavlja noben greh, kaj šele izdajo. Gre v bistvu za ono uradno stališče, ki ga je Rupnik moral zastopati, pod prisilo. Gestapo je še privatnike, ki niso verjeli v nemško zmago, poslal v Dachau, kaj šele vplivne funkcionarje domače uprave!

I. Pust v knjigi, Rote Stern über Kärnten, opisuje večerjo pri Rupniku, prisoten je bil visok nemški civilni funkcionar. Rupnikov vnuk je nedolžno povedal: „Ko pa pridejo Angleži, bom dobil čokolado!“

Dr. Peter Urbanc

Spanje „Kluba 26“

Ko se je pred leti ustanovilo hranilno društvo „Klub 26“, temu ni botrovala samo želja po mesečnem „šparanju“. Namen ustanovitve je bil predvsem tudi, da bi se vsi/e nastavljenici/ke ter prijatelji/ce številnih ustanov v poslojpu Mohorjeve med sabo bolj povezali, se bolje spoznali in tako ustvarili resnično skupnost.

Bilanca dosedanjega delovanja „Kluba 26“ na žalost ni pozitivna. V finančnem oziru morda že (oz. še) — čeprav se tudi tozadevno ne da zanikati, da je iz leta v leto manj varčevalcev. Tudi sam sem prekinil svoje članstvo.

Kajti: najpoglavitejšega namena „Klub 26“ na noben način ni uresničil. Enkrat na leto edinole popiti nekaj litrov vina ter pojedsti kak „šnicl“, to je vsekakor premalo. Da klub ni zmožen si še kake druge zanimive reči za svoje člane izmisliti in je organizirati, je žalostno, toda res.

Zato se tudi ne sme čuditi, če bo v bodočnosti morda še manj ljudi pripravljenih nositi svoje šilinge v hranilno blagajno na Viktringerci.

J. K., Celovec

Vestnik in Perestrojka!

Slovenski vestnik navaja v svojem poročilu o prireditvi „Dober večer, sosed — guten Abend, Nachbar!“ v Rožeku častne udeležence tako: „Med udeleženci so bili tudi rožeški župan Franci Pischelsberger, občinski odbornik Ludwig Lesjak ter predstavnik cerkve.“

Kar dve tipični Vestnikovi muhi sta v tem stavku: a) navedeni „Franci“ je trd Nemec „Franz“, navedeni „Ludwig“ je odbornik EL „Ludvik“, „predstavnik cerkve“ pa sta bila na prireditvi kar dva, ki ju domala tudi vsi bralci SV prav dobro poznajo: bila sta to kaplana Pepe Marketz iz Št. Jakoba in Pepi Markowitz iz Šmihela. Pa ime fajmoštra kljub Perestrojki v Moskvi le še nima samoumevnega mesta v SV. Perestrojka? Njet!

Franc Kobentar, Št. Jakob

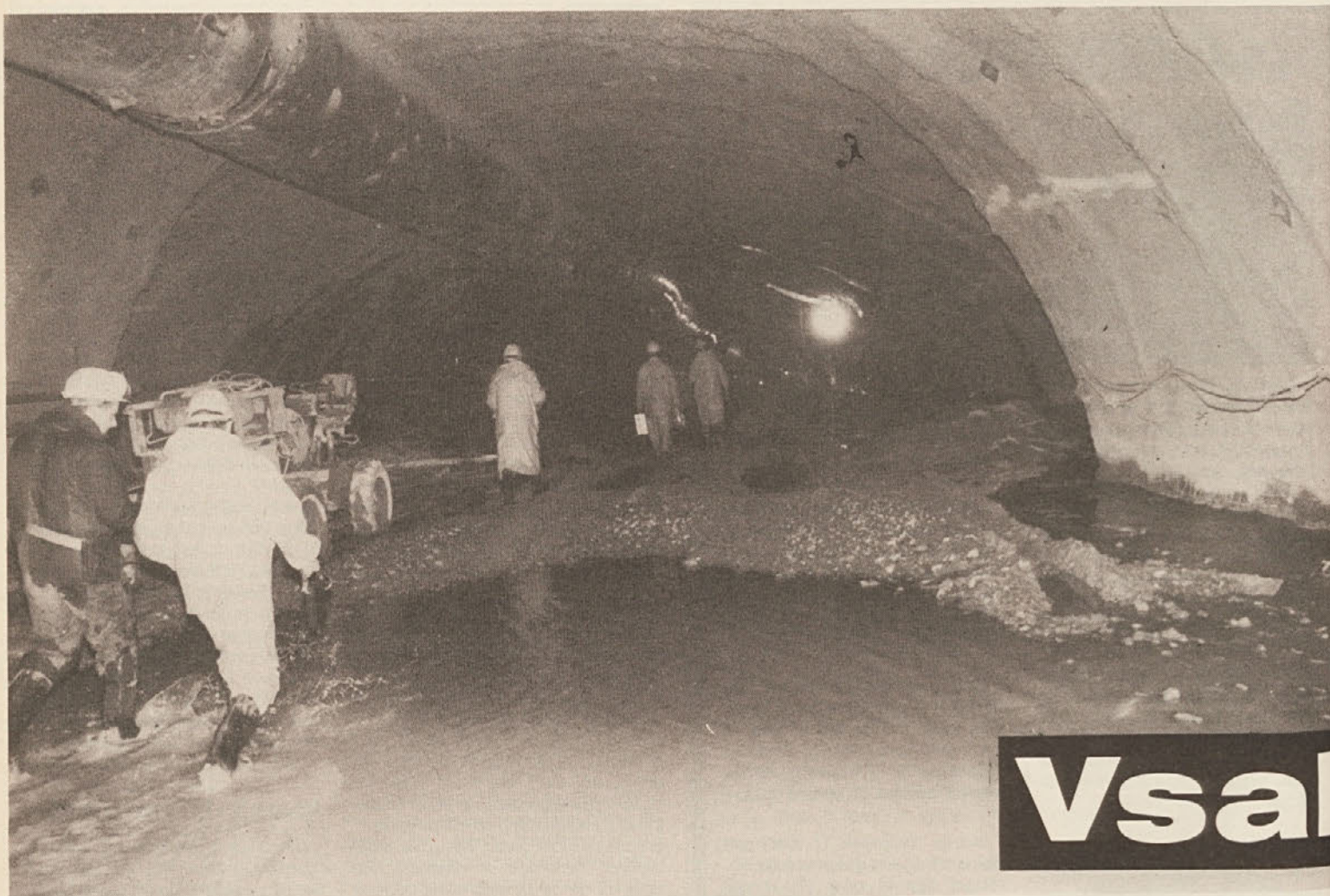
ZADRUGA PLIBERK

Vam nudi vsak dan nove
JUBILEJNE CENE

Veselimo se
Vašega obiska

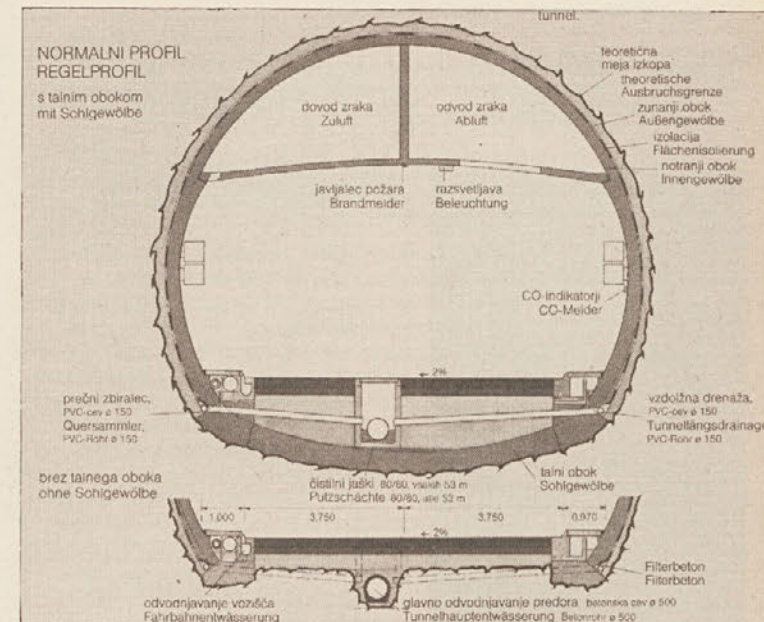
NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.
Uredništvo: Glavni urednik: Silvo Kumer. Uredniki: Franc Wakounig, Heidi Stingler in Vincenc Gotthardt. Oglasni oddelek: Aleksander Čertov.
Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (0463) 51 25 28 - 21, 24, 25, 26.
NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: NAŠ TEDNIK, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt/Celovec. Letna naročnina: šil. 280,—. Cena posamezne številke: šil. 8,—.

Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.
Tisk: Mohorjeva / Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Leta 1991 naj bi bil zgrajen predor skozi Karavanke med Področco in Jesenicami, ki bo povezoval turško in karavanško avtocesto s transjugoslovansko. Na južni in severni strani so se že globoko zajedli v trebuh Karavank in če bo šlo vse v redu, bo drugo leto uspel preboj celo pred načrtovanim terminom.

Potem bo to že tretji predor skozi Karavanke (poleg železniškega, ki je bil dograjen leta 1906, in ljubljanskega, s katerim je povezano neizmerno trpljenje žrtev nacizma iz doma cele Evrope).

PREDOR POD KARAVANKAMI

Vsaki dan bliže preboju

Voda povsod: iz vseh lukenj vdira in pronica voda, ki jo bojo vso zajeli. Vrelec pitne vode daje nad 60 litrov/sek.

Z namenom, da bi ustvarili boljšo mednarodno cestnoprometno povezavo zahodne oz. srednje Evrope preko Jugoslavije z jugovzhodno Evropo, z Bližnjim ter Srednjim vzhodom, sta leta 1977 sklenili Jugoslavija in Avstrija na Bledu pogodbo, da bosta zgradili cestni predor skozi Karavanke.

Po potrebnih predpripravah, načrtovanjih in razčiščenju lastniških razmerij so 18. septembra 1986 pričeli z gradnjo tunela, najprej pri južnem portalu. Mesece pozneje so zabrnili stroji tudi pri Področju.

Tunel je dolg 7864 metrov, od tega je 4414 metrov na avstrijskem ozemlju, 3450 metrov pa na jugoslovanskem. Predrt naj bi bil leta 1989, dokončno dograjen, tudi ceste, in prevozen pa naj bi bil leta 1991.

Predor na jugoslovanski strani gradita Slovenija ceste tehnika in solnograška firma Polensky & Zöllner, na avstrijski strani pa delajo firme Alpine Salzburg, AST, Illbau in Universale.

Ko bo predor gotov, bo njegovo betonsko vozišče široko 7,50 metrov, svetla višina nad voziščem pa bo 4,70 metrov.

Pred kratkim je Naš tednik obiskal gradbišče na južni strani Kara-

vank. Pričakali so nas dipl. inž. Milan Črepinšek, ki je vodja gradbišča, dipl. inž. Janez Fajan, direktor projekta, in dipl. inž. Božidar Limpl, šef projektne

agencije. Po mnenju teh strokovnjakov bi na zadnjih 600 metrih, toliko je še treba zvrtni na jugoslovanski

strani do državne meje in s tem do preboja, skoraj ne smelo več priti do hujših komplikacij, ker so, kot vse kaže, najbolj zahtevni predeli že prebiti. Hudo so jim pa dosedaj

nagajale različne geološke formacije, plin metan, predvsem pa voda.

Tako so med drugim prišli na vodno žilo, iz katere dere nad 60 li-

trov vode na sekundo — in to najboljše pitne vode. Po besedah trojice bodo to vodo seveda zajeli in jo koristili kot pitno vodo.

Plin metan pa je sploh najbolj

zahrbtn sovražnik knapov in pa graditeljev tunelov. Na kubični meter zraka je dovoljenih 0,5 % metana, če ga je več, se morajo dela ustaviti, stroji utihniti in elektrika ugasniti zaradi nevarnosti vžiga. Pri teh 3% metana v m³ zraka pa že obstaja nevarnost eksplozije. Zato so povsod inštalirani avtomatični merilci plina, poleg tega pa je pri vsaki izmeni zadolžen po en sodelavec izključno za preverjanje metanove količine.

Nevarnost metana zmanjšujejo in ublažujejo s stalnim dovajanjem kisika: 3600 km³ kisika na minuto po ogromnih ceveh pihajo na čelo jame in s tem tudi zagotavljajo kolikor se da svež zrak delavcem. Na jugoslovanski strani predora je zaposlenih okoli 200 sodelavcev, od tega peščica Avstrijcev, ki so zaposleni pri firmi PZ in izključno delajo na čelu predora.

Delavci, ki gradijo tunel, so nadpovprečno plačani in delajo v 4 izmenah dvanajst dni skozi, potem pa imajo 4—5 prostih dni.

Nikoli pa nesreča ne počiva, najmanj pa pri tako zahtevnem in tudi nevarnem delu: kljub vsem varnostnim ukrepom je kamen, ki se je utrgal s temena predora, ubil mladega delavca iz Bosne. Hvala Bogu pa nadaljnjih človeških

žrtev doslej pri gradnji, in to na obeh straneh gorskega masiva, ni bilo in da bi jih tudi ne bilo, je velika želja vseh. Kot je pri ogledu predora in gradbišča dejal inž. Črepinšek, so prav zadnji metri pred prebojem zaradi velike rutine in s tem povezane pojenjajoče koncentracije zelo kritični.

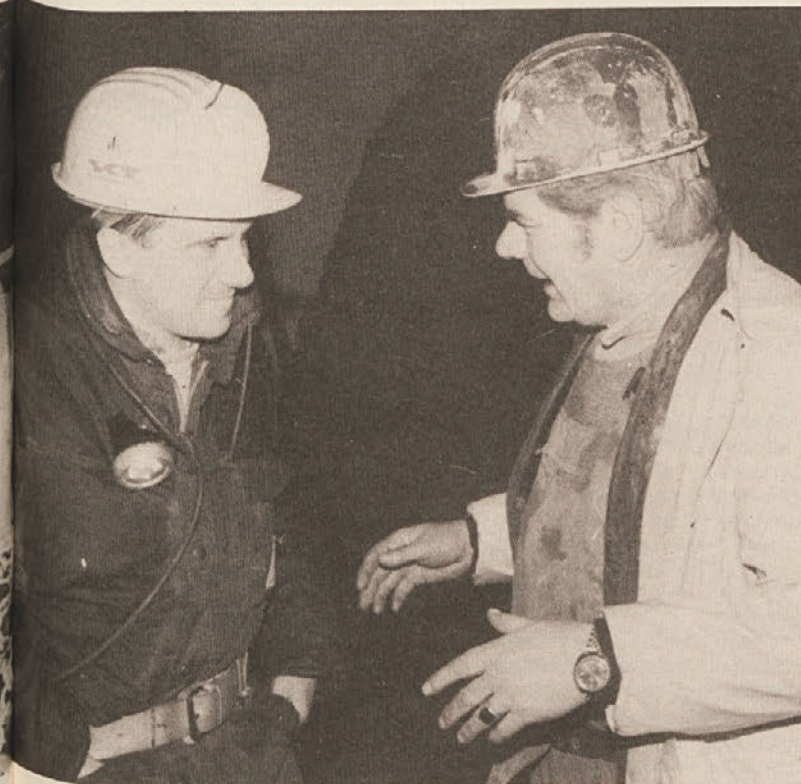
Tunel gradijo po novem avstrijskem načinu gradnje predorov, ki se je uveljavil na celem svetu. Takoj po razstrelu kamena na čelu predora nastalo luknjo zavarujejo in jo oblečejo z jekleno mrežo, ki je fiksirana z velikim obodnim lokom. Mrežo omečejo z betonom, ki se zelo naglo strdi. Tako se korak za korakom, na dan poprečno 5—7 metrov, približujejo preboju.

Z ogromno maso izkopnega materiala iz predora že planirajo na obeh straneh platoja pred portaloma, kjer bosta dislocirani mejni kontroli, da v tunelu ne bo zastojev. Kot so povedali strokovnjaki SCT, bodo v Sloveniji leta 1989 začeli graditi cesto do Vrbe, za kar bo treba na nekaj kilometrih spremeniti tok Save. Na avstrijski strani, kjer imajo tudi še par sto metrov do preboja, pa že gradijo velikanski most pri Hodnini in tudi vezno cesto z vozliščem pri Beljaku že delajo.

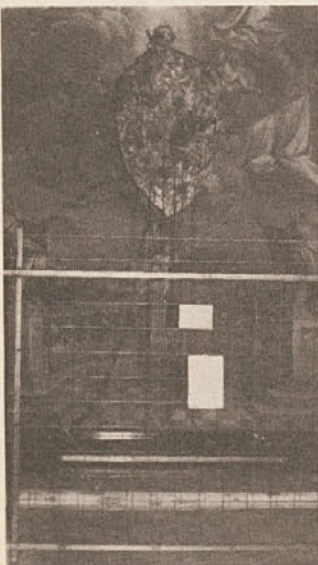
Pripravil: Franc Wakounig

Na sliki: delavci postavljajo obodni lok, s katerim so pritrjene železne mreže. Delo je nevarno in od ljudi ter strojev zahteva vse.

Strokovni pomenek med inž. Črepinškom in Bistričanom Cimpasarjem.

Podoba svetih znamenj
življenja in smrti

Grajska kapela v celovski Grajski ulici, številka 8, pod deželno galerijo. Posebej za prostor, oziraje se na njegove zgodovinske in kulturne ter ikonografske zahteve (citati iz spremnega lista k razstavi) je koroški umetnik Cornelius Kolig inštaliral sveto podobo pod smrtnonevarno visoko napetostjo, kjer in ko je pozor več kot potreben. Ta podoba kot meduza v jesensko-zimsko mokrem celovškem zadahu ždi v prostoru in zmigajoče lučke, ki si svoj življenjski sok črpajo preko dolgih napeljav iz akumulatorjev, so kot večna luč v ambientu, ki je svojčas dejansko bil bogoslužni kraj. Podoba, lučke in ozadni fresko — vse se potaplja v mračno prostora in njegova višina je ne dohaja.

Sveta podoba je obrnjen ščit, na katerem so magični simboli življenja in smrti, podobna pa je ikoni iz pradedavnih časov, ko so ti znaki še izžarevali svoje uroke in sejali blagoslov.

Razstava je odprta do 29. januarja 1988.

-wafra-

Bernarda OMAN —
prvi obraz
slovenskega filma

Na Tednu domačega filma v Celju so podelili tudi nagrade za najboljši slovenski film (Odpadnik), najboljšega igralca in najboljšo igralko. Za najboljšo upodobitev moške vloge je bil odlikovan Ivo Ban, za najboljšo igralko pa Bernarda Oman.

V filmskem svetu se je Bernarda Oman pojavila že večkrat. Njen obraz in njeno ime je posneto na več slovenskih filmih (35 milimetrov).

Staubsaugen — nova
hrvaška pesniška zbirka

Te dni je gradiščanskohrvaška založba „kanica“ (založba obstaja še od marca letos, a je izdala že drugo knjigo) izdala dvojezično pesniško zbirko „STAUBSAUGEN“ Freda Hergovića, ki je leta 1986 dobil literarno nagrado BEWAG.

Prva kaničina knjiga so bili spomini Matjaža Semelikerjama, hrvaškega župnika, ki so ga nacisti poglali v kacet Dachau. Naslov knjige je Bog u Dahavi.

Zbor GALLUS iz Celovca
na Cecilijanki '88

Goriški deželni Avditorij je bil v soboto in nedeljo, 19. in 20. novembra, v znamenju 30. Cecilijanke. Cecilijanka, to je geslo slovenske zborovske revije, ki je nastala v goriškem zamejstvu v Italiji. Poleg slovenskih zborov iz Goriške, Tržaške in Kanalske doline se je na letošnji Cecilijanki predstavil tudi Mešani pevski zbor GALLUS iz Celovca.

O naših Kantorjih na Betajnah

O vsebini le toliko: Kantor je glavna oseba v Cankarjevem Kralju na Betajnovi. Kantor „mori“ brez vsakršne slave vesti, je „velik in strašen“, je nasilnež. Kantor vlada Betajni.

Ivan Cankar izpoveduje v svojih besedilih bolj nad izginjajočimi vrednotami. Bal se je za prihodnost našega slovenskega vaskega sveta, v katerega se vgnete pojem oblastništva. Tudi njegova drama Kralj na Betajnovi je nastala iz te zaskrbljenosti. In danes?

Kaj bi skrbelo Cankarja danes, ko bi hodil po naših vaseh z najlepšimi hišnimi fasadami, za njimi pa le malo slovenskega življenja. Dalj časa bi hodil, bolj bi bil stirt, saj ga večina ljudi, ki bi jih srečal na Koroškem, Tržaškem ali kjerkoli že, ne bi razumela več. V zatišjih bi se slišalo besedo, ki jo je tako ljubil; na mnogih podstrešjih bi še bilo možno iztakniti zaprašene oruмене liste, polne slovenskih besed. Ob vsem tem bi se zamislil in čisto na tiho in hudo prizadet bi segel v svoj že nekoliko raztrgani suknjič in v starinski izbi razgrnil rokopis drame Kralj na Betajnovi. Zašepetal bi: „Prav nič se niste naučili med vrsticami mojih besed.“ In ponovno bi segel v žep po vabilo in opozoril na

Vincenc Gotthardt

Literatura 4 narodov iz treh dežel

Nekaj dni po praznovanju rojstnega dne Delovne skupnosti Alpe-Jadran je bilo v četrtek, 1. 12. 1988, zvečer v teatru (ali javnem studiu) celovškega radia (televizijo še izgrajujejo) izredno zanimivo literarno srečanje. Pod geslom „Literarno potovanje po regiji Alpe-Jadran“ so na povabilo celovškega radia, časopisa Wiener Zeitung oz. njegovega literarno-publicističnega otroka LESEZIRKEL ter Zentralsparkasse brali pesniki in pisatelji iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine.

Sicer pa se bi bolj spodobilo govoriti in pisati, da so brali Slovenci, Furlan, Italijan, ki je po rodu Jud, in nemško-govoreči Korošec. In tudi to je treba zapisati, da je to bil večer, ki bi jih na Koroškem, in ne samo tu, naj bilo še več. Pa še to naj bo tudi omenjeno, da so docela manjkali politiki, tudi slovenskokoroški. Je pač laže in manj obvezno o regiji Alpe-Jadran govoriti in, kot se je pokazalo, teže se udeležiti literarnega večera, na katerem so spregovorili (ne predolgo!!!) „le“ pesniki in pisatelji. Toliko ob robu in na rob temu literarnemu sprehodu. Preden so začeli brati Boris Pahor (Trst), Gu-

stav Januš (Koroška), Veno Taufer (Slovenija), Ferruccio Fökl (Trst), Branko Hofman (Slovenija), Amadeo Giacomini (Furlan) in Gert Jonke (Koroška), je spregovoril Thomas Pluch v imenu prirediteljev in med drugim takole utemeljil popotovanje od Celovca do Trsta (preko Ljubljane in Vidma): prostor oz. regija Alpe-Jadran je kraj velikega kulturnega bogastva in točka, kjer se srečajo Slovani, Germani in Romani.

Boris Pahor je bral iz Postanka na Ponte Vecchio, Gustav Januš pesmi, Veno Taufer je prebral odlomek iz Vodenjakov, Ferruccio Fökl, zastopnik

Slovenska preteklost in polpreteklost v novih
občinah romanov Leva Detela

Na Dunaju živeči slovenski pisatelj in publicist Lev Detela, ki deluje tudi v nemščini, je v zadnjem času dokončal več zanimivih in aktualnih slovenskih del z izrazito zgodovinskimi obelježji.

V bogato opremljeni avtobiografski knjigi „CASOMER ŽIVLJENJA“, ki obsega nad 250 strani in je v dveh izdajah (broširano ter vezano v platno) sredi leta še z letnico za 1987 izšla pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu, posega Detela v bližnjo polpreteklost. V posebni perspektivi, z očmi otroka od spodaj navzgor, opisuje propad stare slovensko-jugoslovanske družbe (Detelov stari oče je bil v kraljevini Jugoslaviji prvi državni tožilec, nekateri sorodniki pa posestniki) ter grozljivi konec zadnje vojne na fronti med Nemci ter sovjetsko-bolgarskimi četami na skrajnem slovenskem vzhodu. Kolektivizacija kmečke zemlje, stalinizem, graditev tovarn in prognovo oblikovanje šolskih vprašanj, prisile na gimnaziji in univerzi ter postopen začetek spraševanja vesti z ozirom na pobite domobrance in s tem povezano etiko, (oziroma ne-etiko) Revolucije, so nekatere ključne teme izredno zanimivo in literarno napisane knjige, ki se izteče z odhodom Leva Detela in Milene Merlak na

Še več takih bi bilo treba. Škoda le, da so manjkali tisti, ki bi take večere pospeševali.

žilavega tržaškega judovstva, se je globoko poklonil pred Slovenci in njihovim doprinosom k razvoju Trsta, Branko Hofman je bral o treh besedah na zmečkanem listu, osvežujoče je deloval Amadeo Giacomini, Furlan, ki se je tako rekoč na stara leta povrnil tudi literarno v svojo materinščino-furlanščino. Bral je iz svoje zbirke furlanskih pesmi, ki je izšla pri založbi

Braitan. Branje oz. popotovanje je zaključil Gert Jonke.

Ta večer, ki je privabil lepo število ljubiteljev literature, sta glasbeno uokvirila Vladimir Mlinarič za klavirjem in čelist Igor Škorjanec, Maja Haderlap je prevzela povezavo, mladi igravec pa je bral nemške prevode.

Franc Wakounig

Dunaj v letu 1960. Pisatelj pa je že napovedal izdajo nadaljevanja pričujoče knjige, ki bo pod naslovom „ZAPREDENINA MED DVEMA STOLOMA“ na kritičen način obravnavala predvsem nekatere osnovne probleme v slovenskem zamejstvu in zdomstvu ter nakazala svetovljansko izkušnjo boja za uveljavitev lepe slovenske besede v širšem svetu ob upoštevanju utemeljene dvojezičnosti.

Pred izidom je tudi Detelov roman „DUNAJSKI VALČEK ZA IZGUBLJENO PRETEKLOST“, ki bo izšel v Trstu. Prednatis je kot podlistek izhajal v tržaškem tedniku „NOVI LIST“ in zbudil precejšnjo pozornost pri bralcih tokraj in onkraj meje. V delu obravnava pisatelj zadnja obdobja avstro-ogrske monarhije, problematiko plemiških družin na Slovenskem, posega pa tudi v čas druge svetovne vojne in v današnjost, saj na primeru na pol slovenskega grofa, ki živi na Dunaju, ter z aktualnim portretom zadnje avstro-ogrske cesarice Cite prikaže slovensko preteklost in sedanjost na popolnoma nov in suveren način, v katerem je slovenski narod skozi celotno zadnje tisočletje resničen evropski vezni člen s specifično in samo njemu lastno obliko.

Pri Mohorjevi založbi v Celovcu bo leta 1989 izšel Detelov nagradieni zgodovinski roman o koncu poganstva med Slovenci, pokristjanjevanju iz Salzburga ter o knezu Borutu, ki je

osrednja oseba dela, ki mu je avtor dal naslov „STISKA IN SIJAJ SLOVENSKEGA KNEZA“.

Detela piše poleg tega tudi roman o Venetih kot možnih prednikih slovenskega naroda, medtem ko bo v drugem romanu posegel v skrivnost celjskih grofov oziroma knezov na primeru dogajanja v 14. stoletju. Že leta 1974 je pri celovski Mohorjevi založbi izdal poetični srednjeveški roman MARIJIN MOJSTER, zato mu tudi to obdobje ni tuje.

LOG —
nova številka
in nova knjiga

Štrideseta številka literarne revije LOG je tokrat v znamenju Drosendrofskega simpozija o sanjah in moderni umetnosti. Na tem simpoziju sta med drugimi sodelovala tudi Milena Merlak in Lev Detela. Pa še nekaj: v knjižnici LOG je izšla osma knjiga Feuer und Eis (Ogenj in led) je naslov te knjige. V njej so objavljena besedila avtorjev iz nerazvitih dežel.

DR. VALENTIN INZKO

Zgodovina Judov v
avstrijskih učbenikih

Zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport je priredilo 24. in 25. novembra na Dunaju simpozij pod naslovom „Zgodovina Judov v avstrijskih učbenikih“. Simpozija so se udeležili številni znanstveniki, avtorji učbenikov, zastopniki aprobacijskih komisij in založb. Mohorjevo družbo je zastopal na simpoziju dr. Valentin Inzko. V imenu ministrice Hawlice je pozdravil udeležence iz Avstrije in inozemstva ministerialni svetnik Rettinger, referent za politično izobraževanje v prosvetnem ministrstvu.

Na dnevnem redu so bila predavanja: Priprava in revizija učbenikov — cilji dejavnosti. Predaval je prof. dr. Chaim Schatzker z univerze Haifa Izrael. O antisemitskih predsodkih pri avstrijskih učencih in učenkah je govoril dr. Eduard Fuchs z dunajske univerze. O jeziku kot posredovalcu predsodkov je predavala univ. prof. dr. Ruth Wodak z dunajske univerze. Vpogled v pripravo učbenikov v Zahodni republiki Nemčiji je podal dr. Falk Pingel, sodelavec Georg-Eckert-instituta za mednarodno raziskovanje učbenikov v Braunschweigu. Vprašanja metodike pri vključevanju vsebin judovske zgodovine v zgodovinske učbenike je obdelal prof. dr. Chaim Schatzker. Pri podijski diskusiji so razpravljali o pripravah in vprašanju učbenikov v Avstriji zastopniki prosvetnega ministrstva, avtorji šolskih knjig, člani aprobacijskih komisij in zastopniki univerz.

Tu nekaj značilnih ugotovitev s simpozija: Vključitev zgodovine Judov v učbenike je spričo grozodejstev, ki so se dogajala nad Judi za časa nacizma, moralna dolžnost. Neodgovorno bi bilo, predsodke omalovaževati. Iz zgodovine vemo, kako so predsodki privedli do sovražstva in nasilja. Zato je nujno potrebno, da neonacističnih dejavnosti ne ignoriramo. Niso redki glasovi, ki zanikavajo vse to, kar se je dogajalo v koncentracijskih taboriščih Dachau, Auschwitz itd. Antisemitizem je v širokih plasteh ljudi slej ko prej prisoten.

Iz avstrijskih učbenikov vzemo le malo o usodi židov. O dogodkih med Drugo svetovno vojno s holocaustom ne posredujejo več kot osnovne informacije, in še te so pogosto skromne. Isto velja, tako je bilo povedano, za koroške Slovence, za v Avstriji živeče narodne skupnosti, ki jih avstrijski učbeniki komajda omenjajo, kljub izselitvi koroških Slovencev, njih žrtvam med Drugo svetovno vojno. Z zadovoljstvom so vzeli navzoči na znanje, da je prosvetno ministrstvo aprobiralo zgodovino koroških Slovencev s pogledom na vseslovensko zgodovino tako v slovenskem kot v nemškem jeziku. V nemškem jeziku je pripuščen zgodovina koroških Slovencev kot dodatni učbenik za vse višje šole v Avstriji.

O prikazu judovske zgodovine v učbenikih Zvezne republike Nemčije smo zvedeli, da je izdelala posebna nemško-judovska konferenca za šolske knjige priporočila, ki se nanašajo na prikaz judovske zgodovine in zgodovine ter geografije Izraela v učbenikih Zvezne republike Nemčije, nanašajo pa se priporočila tudi na nemško zgodovino in geografijo Zvezne republike Nemčije v izraelskih učbenikih.

Na podlagi teh izkušenj in izsledkov dunajskega simpozija bo izdelala vrsta strokovnjakov za obdelavo judovske zgodovine v avstrijskih učbenikih smernice, ki naj bi služile avtorjem učil za podlago pri njihovem delu. Po vzorcu učbenika o zgodovini koroških Slovencev pa je bil iznešen tudi predlog, da bi pripravila komisija strokovnjakov poseben učbenik judovske zgodovine za višje šole v Avstriji.

Življenjepisi iz
knjižne zbirke
„Obrazi“

JOSIP JURČIČ v besedi in sliki / besedilo napisal in slike izbral Gregor Kocijan. — Ljubljana: Mladinska knjiga. — 40 str., ilustr.

ANTON TOMAŽ LINHART v besedi in sliki / besedilo je napisal in slike izbral Mirko Zupančič. — Lj.: Mladinska knjiga. — 28 str., ilustr.

JOSIP MURN ALEKSANDROV v besedi in sliki / besedilo napisal in slike izbral Vladimir Osolnik. — Lj.: Mladinska knjiga. — 32 str., ilustr.

FRANCE PREŠEREN v besedi in sliki / besedilo napisal in slike izbral Gregor Kocijan. — Lj.: Mladinska knjiga. — 32 str., ilustr.

PREŽIHOV VORANC v besedi in sliki / besedilo napisal in slike izbral Drago Druškovič. — Lj.: Mladinska knjiga. — 48 str., ilustr.

PRIMOŽ TRUBAR v besedi in sliki / besedilo je napisal Jože Pogačnik. — Lj.: Mladinska knjiga. — 36 str., ilustr.

JANEZ VAJKARD VALVASOR v besedi in sliki / besedilo je napisal in slike izbral Branko Reisp. — Lj.: Mladinska knjiga. — 32 str., ilustr.

JURIJ VEGA v besedi in sliki / besedilo napisal in slike izbral Sandi Sitar. — Lj.: Mladinska knjiga. — 24 str., ilustr.

OTON ŽUPANČIČ v besedi in sliki / besedilo napisal in slike izbral Janez Mušič. — Lj.: Mladinska knjiga. — 44 str., ilustr.

Štirje Šentjanžani v koroškem kadru

Letos bodo štirje mladi tekmovalci iz Šentjanža tekmovali v koroškem kadru, kjer so zbrani najboljši mladi tekmovalci Koroške. Dobri rezultati lani so se torej letos polno obrestovali, posebno zado-

voljen pa je gotovo trener naraščaja Erich Užnik, ki je letos celo leto treniral s svojimi mladimi smučarji. Veliki cilj šentjanškega naraščaja je letos prav gotovo spet tradicionalni Raiffeisen-cup.

Silvana Oraže

tekmuje drugo leto za Šentjanž, lani je bila društvena prvakinja, v vseh tekmah pa se je uvrstila med prvimi štirimi.

Marion Maloveršnik

pa je lani dosegla v skupnem seštevku za pokal Tyrolia 4. mesto.

Danielu Užniku

pa je kar dvakrat zaporedoma uspelo dobiti pokal Tyrolia, razen dveh tekem pa je bil vedno prvi.

Dunja Jamnik

je bila lani v slalomu v svojem letniku najboljša na Koroškem, v veleslalomu in super-G pa je bila druga, v kombinacijskem seštevku pa je postala koroška prvakinja.

Stanovanjsko

varčevanje-najboljše

varčevanje za Vas!

*Vse nasvete
Vam nudi Vaša
Posojilnica-
Bank.*

Garantirano
stanovanjsko
izposojilo
z ugodnim
obrestovanjem.

31. decembra je prepozno!

Če še pred 31. decembrom
vplačate 7630.— šil.,
boste dobili premijo
za leto 1988.

Stanovanjsko varčevanje
pa teče kljub temu
samo 6 let.

TO JE VAŠA ZADNJA PRILOŽNOST

Aktualni intervju: Trener Erich Užnik

Uspehi so potrdilo za dobro delo v klubu

SV Šentjanž je letos s štirimi tekmovalci zastopan v koroškem kadru

Naš tednik: Kdaj ste se začeli letos pripravljati na sezono in kakšni so bili pogoji za trening?

Erich Užnik: Po odlični lanskoli sezoni, ko je naš naraščaj žel zelo lepe uspehe po vsej Koroški, sploh ni bilo težko zopet motivirati naš naraščaj za pripravljajno dobo, tako, da smo kar po prvenstvu šli na prve ledenike in tam naprej obdržali kontakt do smučanja.

Naš tednik: Gotovo pa ste zbirali moč tudi na kopnem. Kake pa so sploh možnosti za treniranje?

Erich Užnik: Dvakrat tedensko nam je na razpolago telovadnica na Bistrici, enkrat pa v Bilčovsu. Udeležba pri treningih pa je bila celo leto zelo dobra, tako, da smo lahko intenzivno delali.

Naš tednik: Po lanskoli uspešni sezoni, ki je bila celo najbolj uspešna v zgodovini kluba, pa so bili kar štirje šolarji vpoklicani v koroški kader.

Erich Užnik: Po dobrih lanskoli uspehih so bili letos vpoklicani kar štirje šolarji v koroški kader. To so Dunja Jamnik, Silvana Oraže, Marion Maloveršnik in Daniel Užnik. Prav gotovo je to eno največjih priznanj za dobro delo v klubu. Iz tega priznanja pa seveda črpajo vsi pomagači — idealisti, motivacijo za bodočnost, saj bi tudi v naslednjih letih radi imeli naš naraščaj v reprezentanci.

Naš tednik: Kako pa se obrestuje delo z video kamero, s katero ste začeli delati lani?

Erich Užnik: Posebno za treninge in seveda tudi za tekovanja smo si nabavili video kamero, kar se je do zdaj izkazalo kot zelo pomembno. Tekmovalci se takoj po vožnji lahko ogledajo sami, nato pa skupno analiziramo napake.

V bodočnosti pa bomo delo z video kamero še bolj pospešili, saj se večinoma dela danes tudi drugod samo več s kamero.

Naš tednik: Šentjanžu v letošnji sezoni želimo mnogo uspeha, da bodo prav tako uspešni kot lani.

A. Čertov

NAMIZNI TENIS

KOROŠKA LIGA:

Selani že drugič niso nastopili

Zaradi snega je bil prejšnji petek zaprt Ljubelj in selski legionar Zoran Ramouš ni mogel priti na tekmo proti Bodensdorfu. Lettkemann in Smrtnik pa sama nista hotela nastopiti, ker nista videla možnosti za uspeh.

Sekcijski vodja Mirko Oraže je hotel intervenirati pri namiznoteniški zvezi, ki pa protesta ni sprejela, ker le en igralec prihaja iz Slovenije.

PODLIGA:

Presenetljiva zmaga

Tudi v podligi so morali Selani nastopiti brez legionarja, kljub temu pa sta Oraže in Kocmanek tudi brez Beca poskrbela za senzacijo.

Ne da bi oddala točko, sta premagala Boroveljčane s 6:3. DSG Sele — DSG Borovlje 6:3, točke za Sele, Oraže (3) in Kocmanek 3.

1. RAZRED:

Brez poraza jesenski prvak

Odlična forma ekipe je držala celotno prvenstvo in s tem so Selani v prvem razredu brez poraza jesenski prvaki. Trojici Marti Oraže, Marku Smrtniku in Toniju Korenjaku pa k lepemu uspehu čestitam.

DSG Sele — Kelag 8:2, točke za Sele: Marko Smrtnik 3, Korenjak 3, Marti Oraže 1 in dvojica Korenjak/Smrtnik.

Na mladinskem moštvenem prvenstvu je osvojil Marko Smrtnik 5. mesto. Tudi v dvojici je postal peti, igral pa je z Wopilom.

Nekoliko boljše pa se je odrezal Aleksander Mak, ki je pri šolarjih v dvojici s Koflerjem osvojil tretje mesto.

Dve tekmi dve zmagi

V odlični formi trenutno igrajo odbojkarji ŠK Dob, ki so konec tedna premagali Beljak kar s 3:0, v torek pa so igrali proti Hypo VBK Celovec in zmagali s 3:1. Dobljeni so trenutno zelo motivirani, ker mlado moštvo dobro trenira in temu primerno tudi uspešno igra.

SK Aich/Dob — Beljak 3:0
(15:4; 15:7; 15:6)

Hypo VBK — SK Aich/Dob 1:3
(13:15; 16:14; 6:15; 8:15)

Že 19 tekem po vrsti brez poraza

Rezervno moštvo SAK je 19 tekem po vrsti neporaženo in je v skupini moštev koroške lige za jesenskem delu sezone na 2. mestu za Trgom. V moštvu igra nekaj zelo talentiranih nogometašev, izkušeni nogometaši pa zelo dobro dopolnjujejo moštvo.

Od leve (stoje): Marko Krištof, trener Silvo Kumer, Robert Sturm, Poldej Sadjak, Franci Wieser, Janko Woschitz, Štefan Gregorič, Adrian Kert, Karl Thaler; (spredaj): Aleksander Kurasch, Benjamin Wakounig, Pepi Pasterk, Mladen Jovičević, Marko Wieser; na sliki manjka Janko Smrečnik.

Pri Našem tedniku in v Mohorjevi je pretekli teden „strašil“ prav grozen, velik parkelj in prav posebno zastrašil naše mlajše in ženske sodelavke. Ko je snel grdo masko, se je izkazalo, da parkelj ni bil nobeden drugi, ko naš fotograf Marijan Fera.

Na podeželju je miklavževanje mnogo bolj živo in resnično. Na sliki cela gneča parkeljnov.

Vsako leto na predvečer 6. decembra se ponavlja ista scena. Razlika je le v tem, da je vedno nova, vedno drugačna. Pri otrocih je povezana s pričakovanjem, pri starejših osebah s spomini na že zdavnaj minule čase. Spomini in pričakovanja se usmerijo na Miklavžev predvečer. Od Zile preko Roža, Gur in Podjune se sliši ropot „parkljev“ in spodbudne besede „Miklavžev“. Besede se sicer sliši še povsod, vendar znajo za starejše prebivalce naših krajev biti te besede tudi tuje. Miklavževanje je sicer staro izročilo, vendar po nekaterih naših krajih je izginila domača beseda, je strohnela izpoved.

Tudi letos so se parklji in Miklavži podali na pot po temnih zasneženih pokrajinah. Parkeljni so korakali od hiše do hiše, rogovillili, divjali, mlatili, noreli. Miklavži so si s preobleko preoblekli tudi značaj in vedeli o vsakem, ki so ga obiskali, vse in vedeli so tudi za nasvete.

Običaj miklavževanja je na podeželju mnogo bolj živ in resničen. V mestih se ves ta običaj v poznih nočnih urah lahko sprevrže v podivjanost pijanih rogoviležev. Vsaj tu mora biti nekje pika za opis te scene.

To ni več šega, temveč njena komaj opazna senca. Senca pa gotovo niso ti otroci, ki hipoma skočijo čez cesto in včasih ne dosežejo drugega roba, ker jim to prepreči avtomobil. O tem se največkrat molči. Vendar vrnimo se od izjem tega miklavževanja v naše vasi, tja, kjer navada miklavževanj še živi.

Da miklavževanje danes ni več to, kar je nekaj bilo, o tem piše tudi dr. Pavle Zablatnik v knjigi Čar letnih časov. „Miklavževanje starega kova danes izumira po naših vaseh. Ko pri nas na kmetih še niso poznali božičnega drevesca in božičnega obdarovanja, je bil Miklavžev dan še pravi praznik za otroke. Otroci so tedaj dobro vedeli, da bo na ta večer pred svojim godom prišel Miklavž ter jim prinesel svoje darove, če bodo pridni in ubogljivi, kajti starši so jih opominjali na to, da sveti škof obdaruje samo pridne otroke, poredneže pa izroča parkeljnom.“

V nekaterih krajih južne Koroške so bili tudi naši fotografi, da ovekovečijo na film nekaj teh trenutkov, ki so v nekaj letih lahko tudi le več spomin.

Vincenc Gotthardt

Kdo se le skriva za to masko? Za lepotici na sliki to gotovo ni nobena skrivnost.

Na predvečer 6. decembra

Miklavži in parkeljni na poti po zasneženi pokrajini

OPAZILI SMO. . .

Hranilno društvo „Miklavž“ v Dvoru pri Šmihelu je pretekli teden imelo izplačilo hranilnih vlog v vaški gostilni pri Pungradniku. Že peto leto zapovrstjo je Viktorija Alenko (sredina) dobila glavno nagrado, Štefanie Rožman in Hugo Irrasch pa sta se morala zadovoljiti z drugim oz. tretjim mestom. Zastopnik Posojilnice Šmihel Marijan Pečnik (desno) je bil z dvorškimi „šparovci“ zelo zadovoljen, število članov pa menda iz leta v leto še dodatno raste.